

<pagina>Opschorting van overbrenging</pagina>

Wat is opschorting?

Het opschorten van overbrenging betekent dat documenten tijdelijk worden uitgezonderd van overbrenging. Dit is bedoeld voor documenten die, na het verlopen van de overbrengingstermijn van 10 jaar na creatie, nog gebruikt worden door het verantwoordelijk overheidsorgaan. Een opschorting van overbrenging wordt standaard verleend voor een periode van tien jaar. Daarna worden de documenten alsnog overgebracht naar een archiefdienst. Er kan een aparte aanvraag voor verlenging worden gedaan.

Wettelijke basis

De wettelijke basis voor deze procedure bevindt zich in de Archiefwet 20XX (hiervoor Archiefwet 1995). De wet voorziet in uitzonderingen van overbrenging. Opschorting is hier één vorm van. Een verantwoordelijk overheidsorgaan (voorheen zorgdrager) met over te brengen overheidsinformatie kan om een machtiging tot opschorting verzoeken. Dit kan op basis van artikel 5.5, tweede lid. Het verzoek wordt ingediend bij de rijksarchivaris, die in mandaat van de Minister van OCW handelt, of bij de Gedeputeerde Staten.

Het proces

De Rijksoverheid en provincies vraagt een machtiging tot opschorting aan bij de rijksarchivaris (link naar pagina). Andere decentrale overheden (zoals gemeenten en waterschappen) vragen een machtiging tot opschorting aan bij de Gedeputeerde Staten.

<pagina>Ontheffing van overbrenging</pagina>

Wat is ontheffing van overbrenging?

In sommige gevallen is het nagenoeg onmogelijk om informatie over te brengen naar een archiefdienst zonder afbreuk te doen aan de informatie zelf of aan het uitvoeren van een wettelijke taak. Er moet dan ook sprake zijn van een 'omvangrijke en samenhangende gegevensverzameling' die een overheidsorganisatie langdurig nodig heeft om haar taken uit te kunnen oefenen. Voor dit soort situaties introduceert de Archiefwet 20xx in artikel 5.6 de mogelijkheid tot ontheffing van overbrenging. Kern van de ontheffing van overbrengen is dat blijvend te bewaren informatie niet overgebracht wordt naar de hiertoe ingerichte archiefdienst. Deze informatie wordt in de oorspronkelijke organisatie en ICT-omgeving duurzaam toegankelijk gehouden en beschikbaar gesteld aan de samenleving. De maatschappelijke functie van de overheidsorganisatie wordt daarmee enigszins vergelijkbaar met die van een archiefdienst.

Dit betekent dat de overheidsorganisatie aan eisen moet voldoen op het gebied van duurzame toegankelijkheid en beschikbaarstelling die lijken op de eisen die daarvoor gesteld worden aan een archiefdienst. Om dat te toetsen wordt door de overheidsorganisatie en het Nationaal Archief een

Naam kennisproduct en module: Handreiking Digitaal Overbrengen in de praktijk – Content opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing.

Conceptnummer: 0.8. 24 augustus 2026

Geagendeerd bij gremium: Standaardisatieraad op 7 september 2026.

Gepubliceerd op platform: [Kenniscommunity Informatie en Archief](#)

grondige procedure doorlopen. De rijksarchivaris besluit of een machtiging tot ontheffing verleend wordt. De ontheffing zal daarna periodiek geëvalueerd worden.

<Tekstkader>

Gegevensverzameling

We spreken van een 'omvangrijke en samenhangende gegevensverzameling' wanneer de gegevens in de verzameling niet los van elkaar begrepen kan worden, maar die (voor een deel) volgens de overbrengingstermijn van de Archiefwet al wel overgebracht zou moeten worden. Bijvoorbeeld grote of landelijke registers, die bij overbrenging opgesplitst zouden worden. De gegevensverzameling waarvoor ontheffing wordt aangevraagd moet duurzaam toegankelijk worden beheerd voor een zeer langdurige periode en moet toegankelijk zijn voor degenen die daar recht op hebben. Daarbij wordt uiteraard wel rekening gehouden met openbaarheidsbeperkingen om onder andere privacy van personen te waarborgen.

Voorbeeld

Het Kadaster registreert, beheert en levert gegevens over onder meer woningen, schepen, luchtvaartuigen en percelen. De Basisregistratie Kadaster bestaat uit gegevens die langdurig relevant zijn voor het uitvoeren voor deze taak. Overbrenging naar een archiefdienst zou een opsplitsing van het register betekenen, waardoor het bedrijfsproces van het Kadaster onuitvoerbaar wordt gemaakt. Het kadastraal register is daarom een goed voorbeeld van een omvangrijke en samenhangende gegevensverzameling, die in aanmerking zou komen voor een ontheffing. Het Kadaster moet voldoende maatregelen nemen om de gegevensverzameling op een duurzaam toegankelijke manier te beheren en beschikbaar te stellen voor degenen die hier recht toe hebben. Onder die voorwaarden kan een ontheffing worden verleend voor de Basisregistratie Kadaster.

<Tekstkader>

Wettelijke basis

Volgens Artikel 5.6 van de nieuwe Archiefwet, kan een verantwoordelijk overheidsorgaan een ontheffing worden verleend van de verplichting om documenten naar een archiefdienst over te brengen. Dit is enkel mogelijk onder drie voorwaarden uit de wet:

- Het gaat om documenten die deel uitmaken van een omvangrijke en samenhangende verzameling.
- Overbrengen van de documenten zou ernstig afbreuk doen aan de integriteit van de verzameling, dan wel aan de uitvoering van de wettelijke taak van het betreffende overheidsorgaan.
- Het verantwoordelijke overheidsorgaan moet adequate voorzieningen getroffen hebben voor de blijvende bewaring. Ook moet beschikbaarstelling op een gelijkwaardig niveau geborgd zijn zoals het geval is bij overgebrachte documenten.

Deze drie voorwaarden worden getoetst door de rijksarchivaris, nadat hierover afspraken zijn gemaakt met de verantwoordelijke overheidsorganisatie. De rijksarchivaris is gemachtigd om de ontheffing te verlenen of te weigeren. Een verleende ontheffing kan bij een periodieke controle worden ingetrokken.

Naam kennisproduct en module: Handreiking Digitaal Overbrengen in de praktijk – Content opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing.

Conceptnummer: 0.8. 24 augustus 2026

Geagendeerd bij gremium: Standaardisatieraad op 7 september 2026.

Gepubliceerd op platform: [Kenniscommunity Informatie en Archief](#)

Juridische regime na ontheffing

Bij ontheffing van overbrenging blijft het al geldende openbaarheidsregime van de Wet open overheid van kracht. Dat is anders dan bij een overbrenging: dan geldt het openbaarheidsregime van de Archiefwet. Dat betekent niet dat de gegevensverzameling die een ontheffing heeft gekregen per definitie minder openbaar is. Het Nationaal Archief neemt op de eigen website een verwijzing op naar de gegevensverzameling waarvoor een ontheffing geldt. De organisatie die de ontheffing heeft aangevraagd moet zelf een besluit nemen over wat actief openbaar gemaakt wordt en wat niet. Deze keuze moet onderbouwd zijn in beleid en inzichtelijk zijn voor de burger.

Het proces

Een overheidsorganisatie kan een ontheffing van overbrenging aanvragen bij de rijksarchivaris. Na een intakegesprek wordt beoordeeld of een organisatie inderdaad ontvankelijk is. Daarna volgt nog een procedure, waarin het Nationaal Archief toetst of de overheidsorganisatie in kwestie voldoet aan de wettelijke eisen. Als deze gevolgd is, kan een formele aanvraag tot ontheffing worden ingediend. Ga naar [deze pagina](#) voor meer informatie

<pagina>Overbrenging zonder verplaatsing</pagina>

Wat is overbrenging zonder verplaatsing?

Overbrenging zonder fysieke verplaatsing naar een archiefdienst wordt binnen het Archiefbesluit 20.. benoemd als optie binnen het artikel (art. 5.1) over overbrenging. Er is dan sprake van overbrenging, maar dan vooral in juridische zin. Het regime waar de documenten onder vallen gaat over van de Wet open overheid naar de Archiefwet. Deze constructie zal enkel gebruikt worden door decentrale overheden en niet door de Rijksoverheid. De reden hiervoor is dat bij decentrale overheden het verantwoordelijke overheidsorgaan blijft en bij de Rijksoverheid OCW het verantwoordelijk overheidsorgaan wordt.

De documenten worden in het geval van een overbrenging zonder verplaatsing niet fysiek verplaatst van het verantwoordelijke overheidsorgaan naar de archiefdienst. De documenten blijven staan in het bronsysteem van het verantwoordelijke overheidsorgaan.

Formele overbrenging betekent in de zin van de wet ook dat de archiefdienst aan de lat staat voor de preservatie en toegankelijkheid van de documenten. Om die taken uit te voeren moet de archiefdienst wel toegang krijgen tot de documenten die in een bronsysteem van het verantwoordelijke overheidsorgaan. Het is dus niet zo dat in deze constructie de overheidsorganisatie ook verantwoordelijk is voor het toegankelijk maken en preservatie van de documenten, zoals bij een ontheffing van overbrenging wel het geval is.

Wettelijke basis

Voor overbrenging zonder verplaatsing zijn de reguliere eisen voor overbrenging van toepassing zoals genoemd in Artikel 5.1 van het Archiefbesluit. Dat betekent:

1. Dat er tijdig overleg over de te overbrengen documenten plaatsvindt;
2. Dat er een verklaring van overbrenging opgesteld moet worden, met daarin

Naam kennisproduct en module: Handreiking Digitaal Overbrengen in de praktijk – Content opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing.

Conceptnummer: 0.8. 24 augustus 2026

Geagendeerd bij gremium: Standaardisatieraad op 7 september 2026.

Gepubliceerd op platform: [Kenniscommunity Informatie en Archief](#)

- a. Een overzicht van de documenten die overgebracht moeten worden
- b. Indien van toepassing, de beperkingen op de openbaarheid en daarbij behorende besluit.

Daarnaast zijn er ook aanvullende eisen wanneer er geen verplaatsing plaatsvindt bij overbrenging. Dat zijn de volgende:

1. Er moet toestemming zijn van de desbetreffende archivaris. Deze toestemming wordt vastgelegd in de verklaring van overbrenging.
2. Het verantwoordelijk overheidsorgaan moet in samenwerking met de archivaris maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de archivaris zijn of haar wettelijke taken kan uitvoeren. Deze maatregelen worden vastgelegd in de verklaring van overbrenging.

Wanneer aan de reguliere en aanvullende eisen wordt voldaan is het mogelijk om overbrenging zonder verplaatsing toe te passen.

<Tekstblok>

“Maatregelen om de archivaris in staat te stellen zijn of haar taken uit te voeren.”

Er moeten maatregelen worden getroffen zodat de archivaris zijn of haar taken kan uitvoeren. Hieronder staan een paar voorbeelden van een aantal soorten maatregelen. We kunnen daarbij geen specifieke invulling geven, aangezien een overbrenging zonder verplaatsing nog niet heeft plaatsgevonden.

1. Maatregelen voor het verschaffen van toegang tot het bronsysteem waar de documenten worden bewaard.
2. Maatregelen voor het laten uitvoeren van conserveringshandelingen op de documenten.
3. Maatregelen voor het ontsluiten van de documenten. Denk bijvoorbeeld aan het ontsluiten van documenten op een website.

</tekstblok>

Het proces

Om overbrenging zonder verplaatsing in gang te zetten is eerst een gesprek nodig met de archivaris. Voor de organisaties van de Rijksoverheid is dit geen optie, zoals ook al was voorzien in de memorie van toelichting van de Archiefwet.

Naam kennisproduct en module: Handreiking Digitaal Overbrengen in de praktijk – Content opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing.

Conceptnummer: 0.8. 24 augustus 2026

Geagendeerd bij gremium: Standaardisatieraad op 7 september 2026.

Gepubliceerd op platform: [Kenniscommunity Informatie en Archief](#)

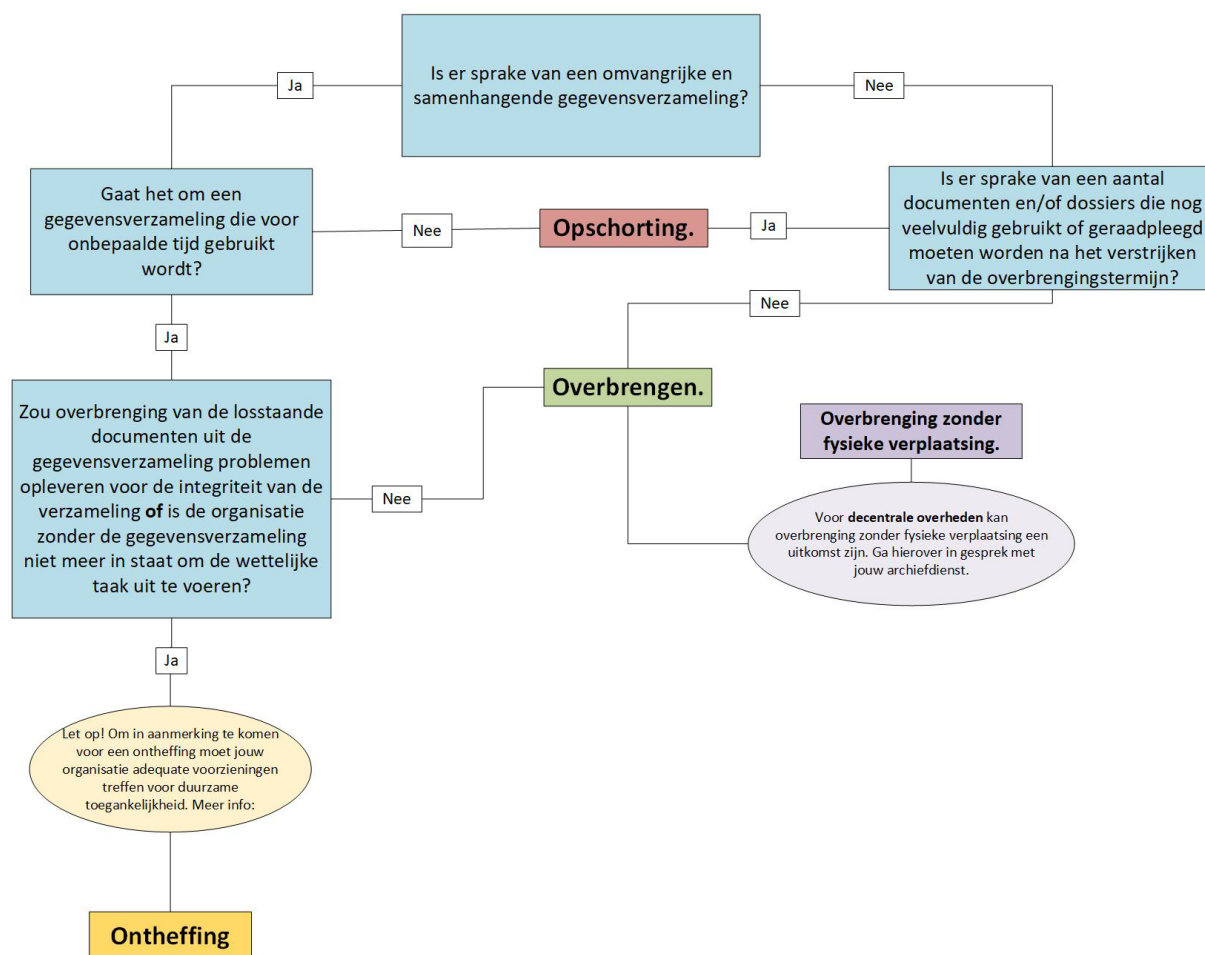
Beslisboom overbrengen

Hulp bij het bepalen of ontheffing, opschorting of overbrenging zonder verplaatsing in jouw situatie mogelijk is.

Toelichting

Met de nieuwe en al bestaande mogelijkheden rond overbrenging in de Archiefwet 20XX is het van belang om de onderlinge samenhang daarvan duidelijk te maken. Het gaat dan om opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing. Hiervoor is de beslisboom ontwikkeld. Wanneer je deze beslisboom van boven naar beneden doorloopt krijg je een duidelijke indicatie of het mogelijk is om opschorting, ontheffing of overbrenging zonder verplaatsing toe te passen.

Keuzehulp: overbrengen, ontheffing, opschorting of overbrenging zonder verplaatsing?

Naam kennisproduct en module: Handreiking Digitaal Overbrengen in de praktijk – Content opschorting, ontheffing en overbrenging zonder verplaatsing.

Conceptnummer: 0.8. 24 augustus 2026

Geagendeerd bij gremium: Standaardisatieraad op 7 september 2026.

Gepubliceerd op platform: [Kenniscommunity Informatie en Archief](#)